

Sag C-218/24**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

21. marts 2024

Forelæggende ret:

Juzgado de lo Mercantil nº 4 de Madrid (Spanien)

Afgørelse af:

8. marts 2024

Sagsøger:

Felicísima

Sagsøgt:

Iberia Líneas Aéreas de España, Sociedad Anónima Operadora, Sociedad Unipersonal

Hovedsagens genstand

»Montrealkonventionen – bagage – kæledyr og selskabsdyr«

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

»Anmodning om præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkning – artikel 267 TEUF – luftfartsselskabers erstatningsansvar for bortkommet indchecket bagage – afgrænsning af begrebet »bagage« – fastsættelse af erstatningsgrænsen«

Det præjudicielle spørgsmål

Skal artikel 17, stk. 2, i konventionen om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring, indgået i Montreal den 28. maj 1999, undertegnet af Det Europæiske Fællesskab den 9. december 1999 og godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 2001/539/EF af 5. april 2001, sammenholdt med denne konventions artikel 22, stk. 2, fortolkes således, at den under betegnelsen

»bagage«, uanset om denne er indchecket eller ej, udelukker kæledyr og selskabsdyr fra konventionens anvendelsesområde?

Anførte EU-retlige forskrifter

TEUF: artikel 13 og 267

Rådets afgørelse 2001/539[EF] af 5. april 2001 om Det Europæiske Fællesskabs godkendelse af konventionen om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring (Montrealkonventionen)

Domstolens procesreglement

Domstolens domme: sag C-344/04 (præmis 36), sag C-549/07 (præmis 28), sag C-63/09 (præmis 17), sag C-532/18 (præmis 29) og sag C-86/19 (domskonklusionen)

Anførte nationale forskrifter

Código Civil (den spanske civillovbog, herefter »den spanske civillovbog«): artikel 333a, stk. 1

Ley 17/2021, de 15 de diciembre, de modificación del Código Civil, la Ley Hipotecaria y la Ley de Enjuiciamiento Civil, sobre el régimen jurídico de los animales (lov nr. 17/2021 af 15.12.2021 om ændring af den spanske civillovbog, lov om pant og den civile retsplejelov, for så vidt angår den retlige ordning for dyr, herefter »lov nr. 17/2021«)

Ley 7/2023, de 28 de marzo, de protección de los derechos y el bienestar de los animales (lov nr. 7/2023 af 28.3.2023 om beskyttelse af dyrs rettigheder og velfærd, herefter »lov nr. 7/2023«)

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Sagsøgeren og dennes mor ejer i fællesskab en tævehund.
- 2 Sagsøgeren købte flybilletter til ruten mellem Buenos Aires (Argentina) og Barcelona (Spanien) (med fly nr. IB6856 og IB800) den 22. oktober 2019 med ankomst i Barcelona den 23. oktober 2019.
- 3 Hunden var på grund af sin størrelse og vægt nødt til at rejse i lastrummet i en særligt standardiseret transportkasse eller -container. Sagsøgeren foretog indcheckning af transportkassen med hunden, så den kunne befordres i flyets lastrum, men afgav ikke en erklæring om særlig interesse.

- 4 Hunden slap ud af transportkassen og løb rundt i flyet, og den er ikke blevet fundet af luftfartsselskabet.
- 5 Den 22. oktober 2021 blev der anlagt sag ved Juzgado Decano de Madrid (handelsretten i Madrid), som blev antaget til realitetsbehandling den 5. september 2022.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 6 Sagsøgeren har nedlagt påstand om erstatning på 5 000 EUR for ikke-økonomisk skade som følge af bortkomsten af dennes hund i lufthavnen Ezeiza-Buenos Aires (Argentina) den 22. oktober 2019 under flyvningen mellem Buenos Aires og Barcelona.
- 7 Sagsøgte har erkendt bortkomsten af hunden og sagsøgerens ret til erstatning, men inden for de grænser, som er fastsat i artikel 22, stk. 2, i konventionen om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring, indgået i Montreal den 28. maj 1999 (herefter »Montrealkonventionen«).
- 8 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt udtrykket »indchecket bagage« udelukker kæledyr og selskabsdyr, der rejser sammen med passagerer, og i relation hertil om anvendelsen af den erstatningsgrænse, som er fastsat i artikel 22, stk. 2, på kæledyr og selskabsdyr i tilfælde af ødelæggelse, bortkomst, beskadigelse eller forsinkelse.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 9 Spørgsmålet er, om Montrealkonventionens artikel 17, stk. 2, sammenholdt med denne konventions artikel 22, stk. 2, skal fortolkes således, at den under betegnelsen »bagage«, uanset om denne er indchecket eller ej, udelukker kæledyr og selskabsdyr fra konventionens anvendelsesområde.
- 10 Montrealkonventionen indeholder ikke begrebet »bagage«, hvilket begreb ordbogen Real Academia Española definerer som »ting, som medbringes under en rejse«.
- 11 Den Europæiske Unions Domstols (herefter »Domstolen«) domme, som har fortolket Montrealkonventionens artikel 17, stk. 2, sammenholdt med konventionens artikel 22, stk. 2, har vedrørt tilfælde, hvor bagagen blot udgjorde »ting«. [Jf.] i denne henseende Domstolens dom af 9. juli 2020, sag C-86/19, og af 6. maj 2010, sag C-63/09.
- 12 Dyr er imidlertid levende væsener. Artikel 13 TEUF kvalificerer dem som »følende væsener«.
- 13 Artikel 333a, stk. 1, i den spanske civillovbog definerer dyr som »levende og følende væsener«, som kun er omfattet af den retlige ordning for varer og ting i

det omfang den er forenelig med deres natur eller med de bestemmelser, som har til formål at beskytte dem.

- 14 Punkt II i præambelen til lov nr. 17/2021 fastslår, at »ud over bemærkningen i den nuværende artikel 333 om, at »alle ting, som er eller kan være genstand for tilegnelse, betragtes som løsøre eller fast ejendom«, præciseres det, at dyr er levende og følende væsener, hvilket ikke udelukker, at den retlige ordning for varer eller ting i visse henseender kan anvendes som supplement. Dyr er således kun delvist omfattet af den retlige ordning for varer eller ting, for så vidt som der ikke findes bestemmelser, som specifikt har til formål at regulere de retsforhold, hvori dyr kan være involveret, og for så vidt som denne retlige ordning for varer er forenelig med deres natur som levende og følende væsener, og med alle de bestemmelser, som har til formål at beskytte dem. I vores samfund er dyr generelt noget, som man kan tilegne sig og handle med. Forholdet mellem personer og dyr (hvad enten der er tale om selskabsdyr, husdyr, vilde dyr eller vildtlevende dyr) skal dog gradueres efter dyrenes egenskab som følende væsener, således at rettigheder og beføjelser over et dyr udøves under hensyntagen til dyrets velfærd og beskyttelse, med henblik på at undgå mishandling, efterladelse og forårsagelse af grusom eller unødvendig død«.
- 15 Punkt I i præambelen til lov nr. 7/2023 har følgende ordlyd: »Begrebet »dyrevelfærd«, som Verdensorganisationen for Dyresundhed har defineret som »et dyrs fysiske og mentale tilstand under hensyn til de forhold, hvorunder det lever og dør«, er underlagt strenge nationale og internationale regler; således fremgår det af ovennævnte artikel 13 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, at der skal tages hensyn til, at dyr er følende væsener »ved udformningen og gennemførelsen af Unionens politik inden for landbrug, fiskeri, transport, det indre marked, forskning og teknologisk udvikling samt rummet...«, mens den spanske civillovbog fastsætter en forpligtelse for ejeren, ihændehaveren eller indehaveren af enhver anden rettighed over et dyr til at udøve sine rettigheder over dyret og sin omsorgspligt under hensyntagen til dyrets egenskab som følende væsen og dyrets velbefindende i overensstemmelse med de særlige forhold, der gør sig gældende for hver art, og de begrænsninger, som er fastsat heri og de øvrige gældende regler«.
- 16 På grund af dyrenes egenskab som følende væsener er der på EU-plan desuden blevet vedtaget en række regler med henblik på deres beskyttelse. Således blev Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, vedtaget inden for rammerne af den europæiske konvention om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål. Inden for rammerne af den europæiske konvention om beskyttelse af slagtedyr blev Rådets direktiv 93/119/EF af 22. december 1993 om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet vedtaget. Inden for rammerne af den europæiske konvention om beskyttelse af hvirveldyr, der anvendes til forsøg og andre videnskabelige formål blev Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/63/EU af 22. september 2010 om beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål, vedtaget.

- 17 På internationalt plan blev Verdenserklæringen om Dyrs Rettigheder vedtaget af Den Internationale Liga for Dyrs Rettigheder og de tilknyttede nationale ligaer efter det 30. møde om dyrs rettigheder i London den 21.-23. september 1977. Den erklæring, som blev proklameret den 15. oktober 1978 af Den Internationale Liga, de nationale ligaer og de fysiske personer med tilknytning hertil, blev godkendt af De Forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur (UNESCO) og senere af De Forenede Nationer (FN).
- 18 Den omstændighed, at dyrene er levende og følende væsener, er afgørende for, at de er knyttet til deres ejere i form af følelsesmæssige bånd, og begrundet, at bortkomsten af dem medfører en psykisk påvirkning, der ikke generelt kan sidestilles med den psykiske påvirkning, der forårsages af bortkomsten af blot ting, således at erstatningsgrænsen efter den forelæggende rets opfattelse heller ikke synes at kunne sidestilles.
- 19 Den psykiske påvirkning af en sådan bortkomst kan ikke forhindres ved hjælp af en »erklæring om særlig interesse«, eftersom denne erklæring vedrører varens materielle værdi. Montrealkonventionen indeholder ikke begrebet »erklæring om særlig interesse«, men dens afgrænsning til den materielle værdi af bagagens indhold er udledt af den omstændighed, at luftfartsselskabet kan bevise, at det angivne beløb »er større end passagerens faktiske interesse i levering på bestemmelsesstedet« (Montrealkonventionens artikel 22, stk. 2, andet afsnit). Henvisningen til den »faktiske interesse« synes at være til varens materielle værdi, uanset om denne materielle værdi er en markedsværdi eller en anden værdi. Erklæringen om særlig interesse er derudover underlagt erstatningsgrænser, idet luftfartsselskaberne på tidspunktet for erklæringen skal foretage den nødvendige kontrol af bagagens indhold.
- 20 I tredje afsnit i præamblen til Montrealkonventionen anerkender de kontraherende stater, »at det er vigtigt at sikre forbrugernes interesser i international luftfart, og at der er behov for rimelig godtgørelse på grundlag af restitutionsprincippet«, idet målet ligeledes er at »[opnå] en rimelig ligevægt mellem de forskellige interesser«. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at en erstatning, der er baseret på en retlig ordning, som sidestiller bortkomsten af et levende og følende væsen med bortkomsten af en ting, kan være urimelig.

På baggrund af det ovenstående er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt selskabsdyr og kæledyr er omfattet af betegnelsen »bagage«, uanset om denne er indchecket eller ej, som fastsat i Montrealkonventionens artikel 17, stk. 2, og i relation hertil om anvendelsen af den erstatningsgrænse, som er fastsat i Montrealkonventionens artikel 22, stk. 2, på tvisten i hovedsagen.